

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om lantmäteriverket**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om lantmäteriverket ändras. Avsikten är att ändra lantmäteriverkets organisation så att lantmäteriverkets centralförvaltningsuppgifter, som nu sköts av lantmäteristyrelsen, särskiljs från de riksomfattande produktions- och serviceuppgifterna. Detta skall ske genom att bilda en snäv centralförvaltning samt riksomfattande produktions- och serviceenheter. Centralförvalt-

ningen skall sörja för styrningen av lantmäteriverket, den strategiska planeringen och enhetligheten inom verket. De riksomfattande produktions- och serviceenheterna skall sköta om lantmäteriverkets utvecklingsuppgifter och sådana produktions- och serviceuppgifter som det inte är ändamålsenligt att sköta på regional nivå.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1994.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Enligt lagen om lantmäteriverket (505/91) leds lantmäteriverket av lantmäteristyrelsen, som är ett centralt ämbetsverk som lyder under jord- och skogsbruksministeriet. Chef för lantmäteristyrelsen är lantmäteriverkets generaldirektör. Vid lantmäteristyrelsen finns dessutom en direktion med generaldirektören som ordförande. Vid lantmäteristyrelsen finns tre avdelningar: kartverksavdelningen, fastighetsavdelningen och allmänna avdelningen.

Lantmäteriverket har omfattats av resultatstyrningen sedan år 1991 och övergår stegvis till nettobudgetering under 1993 och 1994.

Lantmäteristyrelsen leder verksamheten vid lantmäteriverket genom att sörja för planeringen, budgeteringen och uppföljningen av verkets verksamhet och ekonomi, genomföra strategiska projekt för utvecklingen av verksamheten samt genom att se till att det råder nödvändig enhetlighet inom verket, t.ex. i fråga om räkenskapsverks- och arbetsgivaruppgifter. Kartverksavdelningen vid lantmäteristyrelsen är dessutom en ansenlig produktionsenhet för terränginformation.

Vid lantmäteristyrelsen finns 395 anställda, av vilka 245 arbetar på kartverksavdelningen, 51 på fastighetsavdelningen, 80 på den allmänna avdelningen och 13 vid landskapsinformationscentralen. Den högsta ledningen jämte medhjälpare omfattar sex personer.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Enligt statsrådets principbeslut av den 17 juni 1993 om åtgärder för förnyande av centralförvaltningen och regionalförvaltningen är utgångspunkten för förvaltningsreformen "att den service som är viktig för människorna och samfunden liksom även samhällets basfunktioner och näringslivets verksamhetsbetingelser skall tryggas samt att regionernas förutsättningar att utvecklas skall säkerställas". Genom att gruppera kunderna och deras servicebehov bildar man serviceenheter som ligger till grund för utformandet av funktionellt sett ändamålsenliga organisationer. Förvaltningen utvecklas även så att den stöder resultatstyrning och

resultatorienterad ledning. Speciella mål för förvaltningsreformen är en smidigare, funktionsdugligare och mer ekonomisk förvaltning samt ett lättare och klarare styrsystem. Avsikten är att ombilda den statliga centralförvaltningen till en s.k. ett-stegsförvaltning och att frångå systemet med centrala ämbetsverk i dess nuvarande form. Dessutom är det meningen att effektivera och koncentrera ämbetsverkens och inrättningarnas interna förvaltning och produktionen av stödservice. För att få upp produktiviteten försöker man speciellt öka sambruket av stödservice och antalet gemensamma kundbetjäningsställen.

De allmänna principerna och målen för utvecklandet av förvaltningen är förenliga med lantmäteriverkets främsta verksamhetsstrategier för de närmaste åren. Till dessa strategier hör att bättre beakta kundens behov, att utvidga service- och produktbudet och att effektivera marknadsföringen. Utöver en utveckling av lantmäteriverkets regionala organisation förutsätter dessa åtgärder dock att det nuvarande styrsystemet för lantmäteriverket och lantmäteristyrelsens organisation ses över.

För lantmäteriverkets del har statsrådet i beslutet, utöver övergången till den ovan nämnda nettobudgeteringen, förutsatt att vissa funktioner ombildas till affärsverk eller bolagiseras. Utredningsarbetet som gäller det sistnämnda skall inledas 1993.

Enligt en lag från juni 1993 (631/93) om ändring av lagen om lantmäteriverket ändras lantmäteriverkets regionala organisation i enlighet med de allmänna utvecklingsprinciperna från ingången av 1994 så, att verkets regionala verksamhet samlas i 21 enheter, som skall ha en mångsidig kompetens och som skall ersätta de nuvarande två separata näten av verksamhetspunkter bestående av sammanlagt 47 enheter.

Jord- och skogsbruksministeriet har dessutom krävt att de produktions- och serviceuppgifter som sköts av lantmäteristyrelsen skall avskiljas från de egentliga centralförvaltningsuppgifterna.

Det föreslås att lantmäteriverket skall ha en centralförvaltning samt riksomfattande verksamhetsenheter och verksamhetsenheter på distriktsnivå som lyder under centralförvaltningen. En organisationsstruktur av detta slag är ändamålsenlig och lämpar sig för lantmäteriverkets uppgifter. Lantmäteriverket producerar främst sakkunnigtjänster av teknisk

natur. Den organisation som föreslås för lantmäteriverket har även likheter med vägverkets organisation som ordnats genom lagen om vägverket (47/90).

En lättare och klarare förvaltning förutsätter i fråga om de tjänster som lantmäteristyrelsen tillhandahåller att beställarens och producentens roller särskiljs och att de entydiga produktions- och serviceuppgifterna jämföras med de regionala verksamhetsenheterna vad beträffar ledningen. Genom att dela upp den nuvarande lantmäteristyrelsen i en lättare centralförvaltning samt i en grupp resultat- och ekonomiansvariga verksamhetsenheter kan rollerna bäst hållas isär.

Arbetsfördelningen mellan lantmäteriverkets olika enheter skall inte längre grunda sig på hierarkisk befogenhet utan på samarbete och interna kundförhållanden.

Centralförvaltningen skall lättas upp så att den endast svarar för stödfunktioner vid styrningen av lantmäteriverket, strategisk planering, nödvändigt upprätthållande av verket och relationerna till andra verk inom intressentgruppen. Centralförvaltningens ansvar skall vara enhetligt och odelbart. Centralförvaltningen skall inte ha någon bestående intern organisationsstruktur. Det strategiska utvecklandet skall inta en viktig ställning bland dess uppgifter, men dock organiseras som projekt vilka stöder sig på de riksomfattande och regionala resultatenheter och på lantmäteriverkets externa tjänster. Centralförvaltningens styrande roll i förhållande till den övriga organisationen skall främst innefatta sakkunnigledning.

De riksomfattande produktions- och serviceenheterna skall inte handha några myndighetsuppgifter eller ha någon befogenhet i fråga om koordinering och ledning, utan detta skall skötas av centralförvaltningen. Produktions- och serviceenheterna skall erbjuda tjänster till lantmäteriverkets övriga enheter samt utomstående kunder. De skall dessutom kunna ge expertutlåtanden, men dock inte myndighetsutlåtanden, vilka endast kan ges av centralförvaltningen. Största delen av sin finansiering skall produktions- och serviceenheterna få som inkomst av interna och externa kunder, fastän kund- och budgetfinansieringens andel avsevärt kommer att variera mellan de olika enheterna.

Genomförandet av den föreslagna ändringen av lantmäteristyrelsens organisation innebär att lantmäteristyrelsen inte längre kan anses vara ett centralt ämbetsverk i nuvarande bemärkel-

se. Detta överensstämmer även med de mål som uppställts för utvecklande av den statliga centralförvaltningen.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Det centrala målet för propositionen är att effektivisera användningen av lantmäteristyrelsens nuvarande resurser. Den organisationsändring som föreslagits medför inte genast några klara inbesparingar. Kostnadsminskningar åstadkoms på lång sikt genom att den interna marknadsstyrningen i produktions- och serviceenheterna ökas.

3.3. Verkningar i fråga om organisation och personal

Då de föreslagna ändringarna genomförs klarläggs de nuvarande produktions- och serviceenheters ställning inom lantmäteristyrelsen i relation till centralförvaltningsfunktionerna och den regionala organisationen. Ändringen stöder och förstärker den form av resultatorienterad ledning som införts vid lantmäteriverket. De riksomfattande produktions- och serviceenheternas verksamhetsbetingelser kommer att vara bundna till utbud och efterfrågan. Även styrningen av lantmäteriverket blir mer distinkt, då ledningens roll inom såväl central-

förvaltningsfunktionen som produktionsenheterna definieras. Till en början är avsikten att inrätta följande riksomfattande produktions- och serviceenheter: en central för ADB-service, en central för förvaltningsservice, en central för fastighetsinformation, en central för terränginformation och en landskapsinformationscentral.

Propositionen har inte några omedelbara verkningar i fråga om personalen, eftersom det är meningen att den nuvarande personalen vid lantmäteristyrelsen i sin helhet skall kunna omplaceras inom centralförvaltningen och de riksomfattande produktions- och serviceenheter som skall inrättas. Personalen inom centralförvaltningen skall uppgå till ca 30 personer. Vid de riksomfattande produktions- och serviceenheterna skall personalen bestå av sammanlagt ca 360 personer, men på längre sikt kanske denna personal minskar för att efterfrågan på tjänster minskar eller därför att uppgifter ännu håller på att överföras på de regionala verksamhetsenheterna.

4. Ärendets beredning

Lagförslaget om lantmäteriverkets nya organisation har beretts vid lantmäteristyrelsen. Lantmäteriverkets direktion har behandlat ärendet och för sin del godkänt förslaget. Den fortsatta beredningen av lagförslaget har skett vid jord- och skogsbruksministeriet som tjänsteuppdrag.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

I 1 och 3 §§. I enlighet med den allmänna motiveringen till lagförslaget föreslås att lantmäteristyrelsen spjälks upp i en centralförvaltning för lantmäteriverket och flera riksomfattande produktions- och serviceenheter som närmare kommer att namnges i en arbetsordning. Därefter består lantmäteriverket av lantmäteriverkets centralförvaltning jämte riksomfattande verksamhetsenheter och verksamhets-

enheter inom distriktsförvaltningen, vilka är underställda centralförvaltningen.

Stadgandet om att lantmäteriverket lyder under jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde, vilket för närvarande ingår i 3 §, föreslås bli flyttat till 1 §. För att lantmäteristyrelsen skall kunna delas upp i centralförvaltning och riksomfattande produktions- och serviceenheter varvid dess ställning som centralt ämbetsverk inom förvaltningen i nuvarande bemärkelse upphör, föreslås att 3 § 1 mom. som

gäller lantmäteristyrelsen upphävs. Om lantmäteriverkets styrssystem stadgas genom förordning.

2 §. I 2 mom. ingår stadganden om de uppdrag som lantmäteriverket kan utföra på beställning. Sådana uppdrag är för närvarande skatteklassificeringar och uppgifter som hör till ämbetsverkets verksamhetsområde enligt 1 mom. Enligt det nya 2 mom., som stadgats träda i kraft vid ingången av 1994, kan lantmäteriverket dessutom enligt avtal som ingåtts med en kommun fullgöra uppgifter som enligt lag åligger kommunens fastighetsingenjör.

I praktiken har det i samband med lantmäteriförrättningar, främst styckningsförrättningar, hänt att förvaltningens kunder haft behov av att be lantmäteribyrån sköta om t.ex. sökandet av lagfart för de lägenheter som bildats vid förrättningen.

Enligt de nuvarande stadgandena kan lantmäteriverket dock inte ge sådan service. För att utöka medborgarnas möjligheter att få service föreslås att ett stadgande fogas till 2 mom. om att lantmäteriverket på beställning kan bistå medborgarna vid skötseln av vissa fastighetsärenden enligt vad som närmare stadgas genom förordning. Avsikten är att genom förordning begränsa dessa uppgifter till främst sådana situationer, då ärendet på ett eller annat sätt ansluter sig till fullgörandet av uppgifter som hör till lantmäteriverkets verksamhetsområde, såsom t.ex. det ovan nämnda sökandet av lagfart för lägenheter som bildats vid en styckningsförrättning.

5 §. För de prestationer för vilka särskilda avgiftsstadganden inte finns får enligt 1 mom. uppbäras avgift enligt förordning. Avgiftens storlek bestäms enligt 1973 års lag om grunderna för avgifter till staten (980/73).

Genom den nya lag om grunderna för avgifter till staten (150/92) som gavs år 1992 upphävdes den tidigare lagen. Enligt 8 och 9 §§ i den nya lagen bestämmer antingen ministeriet eller myndigheten om avgifterna. I enlighet med denna princip föreslås att 1 mom. ändras så, att det stadgande utgår, enligt vilket de avgifter som uppbärs för lantmäteriverkets i momentet avsedda prestationer fastställs genom förordning. Nu föreslås att till momentet fogas ett hänvisningsstadgande om att 1992 års lag om grunderna för avgifter till staten skall iakttas vid uppbärandet av avgifter för prestationerna i fråga. Avgifterna skall således bestämmas i enlighet med den gällande lagen om grunderna för avgifter till staten, med de undantag som nämns i 2 mom.

2. Ikraftträdande

Avsikten är att organisationsreformen inom lantmäteriverkets centralförvaltning skall genomföras samtidigt med förnyandet av lantmäteriverkets regionala organisation. Lagen föreslås därför träda i kraft den 1 januari 1994.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag om ändring av lagen om lantmäteriverket

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 8 mars 1991 om lantmäteriverket (505/91) 3 § 1 mom. och
ändras 1 §, 2 § 2 mom. och 5 § 1 mom., av dessa lagrum 2 § 2 mom. sådant det lyder i lag av
den 28 juni 1993 (631/93), som följer:

1 §

Lantmäteriverket har en centralförvaltning samt riksomfattande verksamhetsenheter och verksamhetsenheter inom distriktsförvaltningen, vilka är underställda centralförvaltningen. Lantmäteriverket lyder under jord- och skogsbruksministeriet.

2 §

Lantmäteriverket kan på beställning utföra uppdrag och skatteklassificeringar som hör till dess verksamhetsområde, bistå vid skötseln av sådana fastighetsärenden som bestäms genom förordning samt enligt avtal som ingåtts med en kommun fullgöra uppgifter som enligt särskilda stadganden eller bestämmelser åligger kommunens fastighetsingenjör.

5 §

För lantmäteriverkets kartor, flygbilder, publikationer och andra motsvarande prestationer samt för uppdrag som utförs på beställ-

ning och för vilka särskilda avgiftsstadganden inte finns uppbärs avgift med iakttagande av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92).

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Vad som i annan lag eller i förordning eller med stöd av dem stadgas om lantmäteristyrelsen skall när denna lag har trätt i kraft gälla lantmäteriverkets centralförvaltning.

Lantmäteriverkets generaldirektör beslutar om förflyttningen av lantmäteristyrelsens personal till lantmäteriverkets centralförvaltning och till de riksomfattande verksamhetsenheterna och till lantmäteribyråerna vilka lyder under den. Generaldirektören kan också besluta om förflyttning av personal från lantmäteribyråerna till de riksomfattande verksamhetsenheterna.

Helsingfors den 12 november 1993

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Jord- och skogsbruksminister *Martti Pura*

Lag

om ändring av lagen om lantmäteriverket

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i lagen den 8 mars 1991 om lantmäteriverket (505/91) 3 § 1 mom. och
 ändras 1 §, 2 § 2 mom. och 5 § 1 mom., av dessa lagrum 2 § 2 mom. sådant det lyder i lag av
 den 28 juni 1993 (631/93), som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lantmäteriverket består av lantmäteristyrelsen och den distriktsförvaltning som lyder under denna.

2 §

Lantmäteriverket kan på beställning utföra uppdrag och skatteklassificeringar som hör till dess verksamhetsområde samt enligt avtal som ingåtts med en kommun fullgöra uppgifter som enligt särskilda stadganden eller bestämmelser åligger kommunens fastighetsingenjör.

3 §

Lantmäteriverket leds av lantmäteristyrelsen som är ett centralt ämbetsverk som lyder under jord- och skogsbruksministeriet.

5 §

För lantmäteriverkets kartor, flygbilder, publikationer och andra motsvarande prestationer samt för uppdrag som utförs på beställning och för vilka särskilda avgiftsstadganden inte finns får avgift uppbäras enligt förordning. Då avgifternas storlek bestäms skall lagen om grunderna för avgifter till staten (980/73) iaktas.

Föreslagen lydelse

1 §

Lantmäteriverket har en centralförvaltning samt riksomfattande verksamhetsenheter och verksamhetsenheter inom distriktsförvaltningen, vilka verksamhetsenheter är underställda centralförvaltningen. Lantmäteriverket lyder under jord- och skogsbruksministeriet.

2 §

Lantmäteriverket kan på beställning utföra uppdrag och skatteklassificeringar som hör till dess verksamhetsområde, bistå vid skötseln av sådana fastighetsärenden som bestäms genom förordning samt enligt avtal som ingåtts med en kommun fullgöra uppgifter som enligt särskilda stadganden eller bestämmelser åligger kommunens fastighetsingenjör.

3 §

(1 mom. upphävs)

5 §

För lantmäteriverkets kartor, flygbilder, publikationer och andra motsvarande prestationer samt för uppdrag som utförs på beställning och för vilka särskilda avgiftsstadganden inte finns uppbärs avgift med iakttagande av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92).

Denna lag träder i kraft den
 199 .

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Vad som i annan lag eller i förordning eller med stöd av dem stadgas om lantmäteristyrelsen skall när denna lag har trätt i kraft gälla lantmäteriverkets centralförvaltning.

Lantmäteriverkets generaldirektör beslutar om förflyttningen av lantmäteristyrelsens personal till lantmäteriverkets centralförvaltning och till de riksomfattande verksamhetsenheterna och till lantmäteribyråerna, vilka lyder under den. Generaldirektören kan också besluta om förflyttning av personal från lantmäteribyråerna till de riksomfattande verksamhetsenheterna.
